

Rural Development - paper - III

Con.57-07.

April 07

JL-585

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. (1) Attempt any five questions, of which atleast two questions must be from each section.
(2) All questions carry equal marks.
(3) Answers of the two sections should be written in the same answer book.

Section I

1. Bring out the nature of District Administration.
2. Give a detailed account of the role and function of the district collector.
3. Comment on :-
  - (a) Lok Nyāyalaya.
  - (b) Changing nature of district administration.
4. Explain the nature of district judicial administration.
5. Write notes on any two of the following :-
  - (a) Role and duties of Tahasildar.
  - (b) Revenue Tribunals.
  - (c) District Magistrate.
  - (d) Determinant factors of land revenue.

Section II

6. Examine the Provisions of the Maharashtra Zilla Parishad and Panchayat Samiti Act 1961.
7. Explain the machinery of district level planning.
8. Discuss the recommendations of P. B. Patil Committee regarding Panchayat Raj.
9. Explain the nature of politics of the village level.
10. Write notes on any two of the following :-
  - (a) Rural elite.
  - (b) District Rural Development Agency.
  - (c) Mumbai Gram Panchayat Act 1958.
  - (d) Gramsabha.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. त्यापैकी किमान दोन प्रश्न प्रत्येक विभागातून सोडविणे आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. जिल्हा प्रशासनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२. जिल्हाधिकाऱ्याची भूमिका आणि कार्ये यांचे सविस्तर विवरण करा.
३. भाष्य करा :-
(अ) लोकन्यायालय (ब) जिल्हा प्रशासनाचे बदलते स्वरूप.
४. जिल्हा स्तरावरील न्याय प्रशासनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :-
(अ) तहसिलदाराची भूमिका आणि कर्तव्ये
(ब) महसूल न्यायिक प्राधिकरणे
(क) जिल्हा दंडाधिकारी
(ड) जमीन महसूलाचे निर्धारक घटक.

विभाग २

६. महाराष्ट्र जिल्हापरिषद आणि पंचायतसमिती कायदा १९६१ मधील तरतूदींचे वर्णन करा.
७. जिल्हा स्तरावरील नियोजनाची यंत्रणा स्पष्ट करा.
८. पी. बी. पाटील समितीने पंचायतराज संदर्भात सूचविलेल्या शिफारशींची चर्चा करा.
९. ग्रामीण स्तरावरील राजकारणाचे स्वरूप विशद करा.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :-
(अ) ग्रामीण अभिजन वर्ग
(ब) जिल्हा ग्रामीण विकास संस्था
(क) मुंबई ग्रामपंचायत कायदा १९५८
(ड) ग्रामसभा.
